

INNOVATIIVISET OPPIMISYMPÄRISTÖT - Hanke Orivedellä 2017-2019

- Lasten omaehtoisen liikunnan ja pitkäkestoisen leikin vahvistaminen

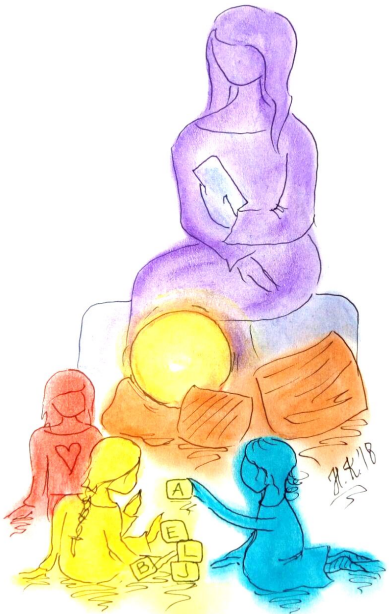
HANKKEEN ESITTELY

Hanne Nyman, Hankekoordinaattori
Orivesi

INNOVATIIVISET OPPIMISYMPÄRISTÖT – Hanke Orivedellä 2018-2019

- Lasten omaehtoisen liikunnan ja pitkäkestoisen leikin vahvistaminen varhaiskasvatuksessa

TAVOITE TOIMINNASSA:

← PASSIIVISESTA
SUORITTAMISESTA

AKTIIVISEEN → TUOTTAMISEEN

Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen - hanke Orivedellä 2017 - 2019

- Lasten omaehtoisen liikunnan vahvistaminen (sisätiloissa) ja pitkäkestoisen leikin osuuden vahvistaminen

MITEN HANKE NÄKYÄÄ ARJESSA?

Tärkeää on oivaltaa:

- Nähdä olemassaoleva hyvä, vahvuudet
- Kehittämisen prosessiajatus
- Muuntuvat tilat
- Täydennyskoulutuksen ja oman reflektoinnin merkitys kehittämistyössä

Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen - hanke Orivedellä 2017 - 2019

- Lasten omaehtoisen liikunnan vahvistaminen (sisätiloissa) ja pitkäkestoisen leikin osuuden vahvistaminen

HANKKEEN TAVOITTEET LEIKIN OSALTA:

- Vahvistaa pitkäkestoisen leikin osuutta varhaiskasvatuspäivässä
 - Tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä
 - Kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja
 - Muokata oppimisympäristöjä leikkiä (& liikuntaa tukevaksi)
-
- Prosessi tukee lasten osallisuutta ja sosiaalisten taitojen kehittymistä
 - Koordinaattorin avulla yksiköiden henkilöstö muokkaa oppimisympäristöjä tavoitteen mukaiseksi
 - Koordinaattorin avulla henkilöstö muuttaa toimintakulttuuria myönteisemmäksi leikille huomioiden lasten osallisuuden ja omaehtoisuuden
-
- Lähtötilanteen kartoitus, dokumentointi, lopputuloksen arviointi

Projektikoordinaattori Hanne Nyman

Oppimaisema,
Facebook

TYÖPAJAT

TUTUSTUMINEN PÄIVÄKOTIEN TOIMINTAAN, ALKUKARTOITUS TILOISTA JA TOIMINNASTA

Henkilöstön tukeminen työn ja leikkipedagogiikan kehittämisessä

VANHEMPAINILLAT, HANKKEEN ESITTELY

TÄYDENNYSKOULUTUS TYÖPAJOJEN MUODOSSA

TYÖYHTEISÖILLAT, PEDAPALAVERIT, TIIMIT mahdollisuuksien mukaan

KOULUTUSTEN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN

HANKKEEN KOORDINOINTI JA DOKUMENTOINTI

TIEDOTTAMINEN JA MATERIAALIEN LUOMINEN mm. OPPIMAISEMAAN

HANKKEEN (TÄYDENNYSKOULUTUS) TYÖPAJAT KOKO HENKILÖSTÖLLE

1. Leikin voima - Startti - Improvisaatio, draama, tarina, leikki

2. Menetelmät: Leikkimaailma ja Koko talo leikkii

3. Menetelmät: Leikkimaailma, esimerkit arjesta

4. Menetelmät: Tarinallinen leikki - Oppimiskokonaisuus

5. Aikuisen rooli leikissä

6. Leikkiä koko päivä - kohti tulevaa

7. Vapaavalintaiset taidepajat

Jokainen kasvattaja kuuluu ns. omaan pajaryhmään, joka kokoontuu 6 kertaa vuoden aikana

TOIMINTAKULTTUURIN MUUTOSTA TUKEVAT KOULUTUKSET KOKO HENKILÖSTÖLLE

Leikin Voima ja kuvin tuettu oppimisympäristö 29.9.2018 - Varhaiskasvatuksen henkilöstön lauantaikoulutus

- Hanne Nyman (hankekoordinaattori, lto, leikkipedagogi) ja Marjaana Korpi (Erityisvarhaiskasvatuksen asiantuntija)

Tarinallisen leikin maailma 1 26.11.2018 klo 12.30 - 15.30

Tarinallisen leikin maailma 2 09.01.2019 klo 12.15 - 15.15

- Milla Salonen, Varhaiskasvatuksen maisteriopiskelija

Pedagoginen dokumentointi 1 28.1.2019 klo 12.30 - 15.30

Pedagoginen dokumentointi 2 04.02.2019 klo 12.30 - 15.30

- Kati Vähäkuopus, hankekoordinaattori Päijät- Häme

Osallisuuden pedagogiikka 05.03.2019 klo 13.15 - 15.15

- Elina Kataja, Lto, KM 25.03.2019 klo 13.15 - 15.15

- Varhaiskasvatuksen suunnittelija, Hämeenlinna

HANKKEEN (TÄYDENNYSKOULUTUS) ERILLISTYÖPAJAT tulossa keväällä 2019

PEDAGOGIIKKA PALLEROILLE - Leikki pienten maailmassa
Hanne Nyman ja Laura Nuutinen (Vahvistuu)

11.3.2019 (vahvistuu)

klo 12.15-15.15

TAIDEINTEGRAATIO - Maalaa musiikki, taitele tarina (Kalle-kukon seikkailu)

28.- 29.3.2019

klo 12.15 - 14.15

TAIDEINTEGRAATIO - Maalaa musiikki, taitele tarina (Hiiren lentomatka)

25.-26.4.2019

klo 12.15 - 14.15

KUVIN JA VISUAALISESTI TUETTU OPPIMISYMPÄRISTÖ

TARKENTUU

klo 12.15-15.15

- Marjaana Korpi, varhaiserityiskasvatuksen asiantuntija

MUSIIKKIA MUKSUILLE - Pienten musiikkikasvatus varhaiskasvatuksessa (Vahvistuu)

- Heli Raatikainen, taidepedagogi & lastentarhanopettaja (Vahvistuu)

Täydennyskoulutus on suunniteltu tukemaan kasvattajien työtä osana pitkäkestoisen leikin kehittämistä.

SYKSYLLÄ 2018 TOTEUTUNEET TAPAHTUMAT JA KOULUTUKSET

INNOVATIIVISET OPPIMISYMPÄRISTÖT - Hanke Orivedellä 2017-2019

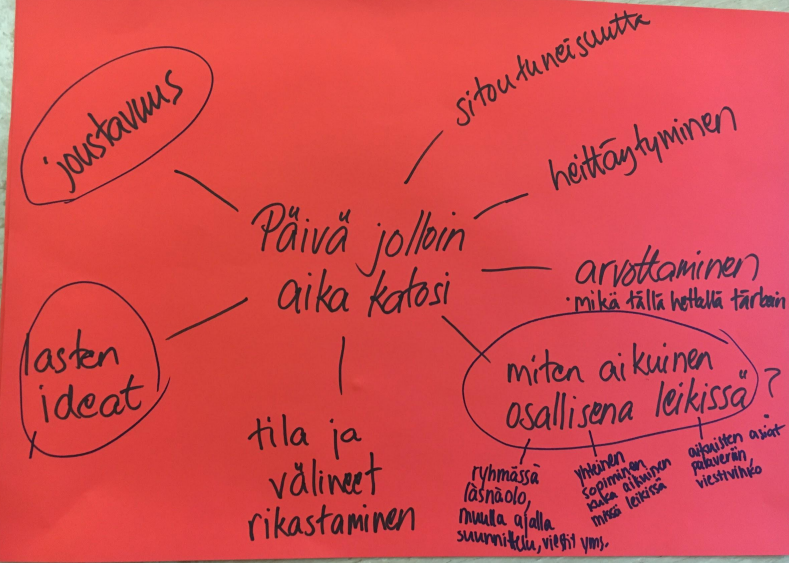
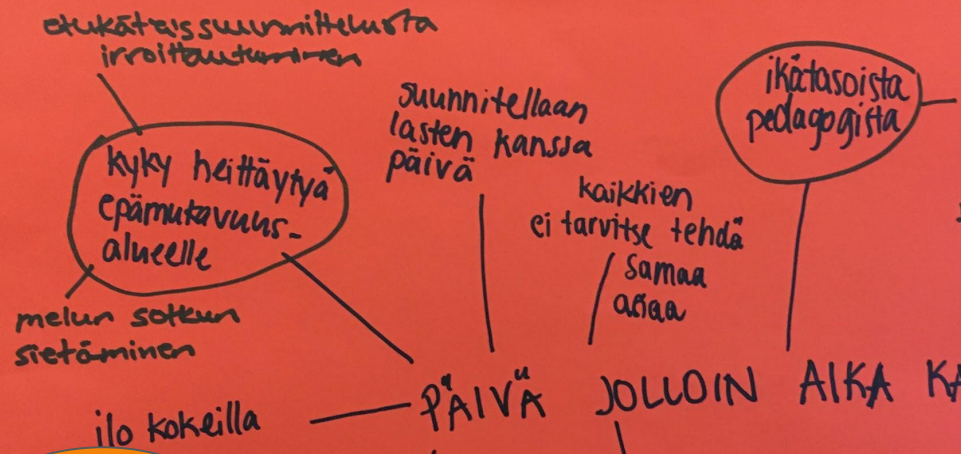
- Lasten omaehtoisen liikunnan ja pitkäkestoisen leikin vahvistaminen

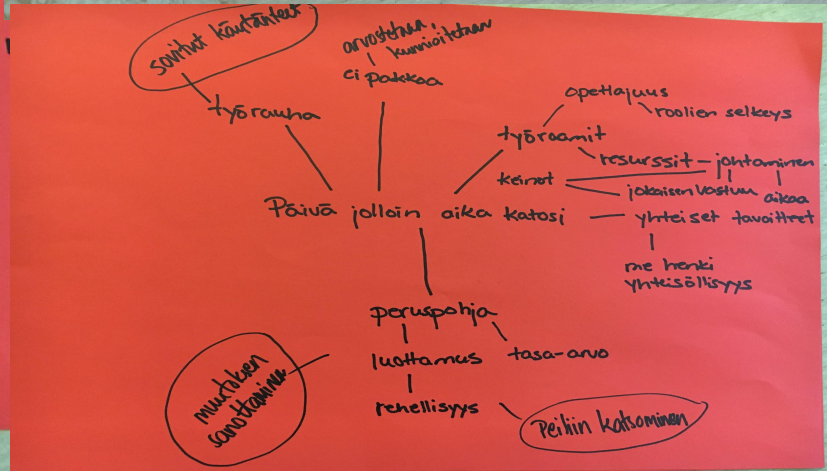
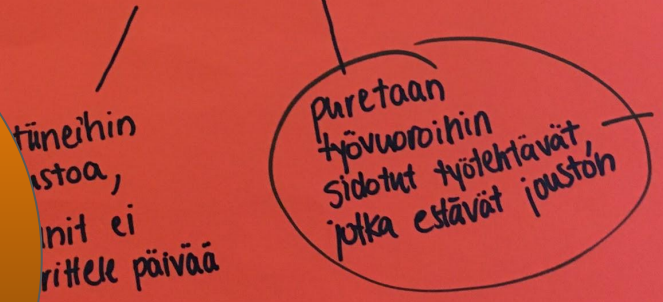
**HANKKEEN OHJAUSRYHMÄN JA VEOJEN YHTEINEN
ILTAPÄIVÄ ANNANKODILLA 4.9.2018.**

- Tutustumista
- Kuulumisia
- Ajatusten vaihtoa
- Tavotteiden asettamista
- Kehittämissideoita
- Missä mennään nyt?

Tekstin kautta pureuduttiin arjen haasteisiin ja kehittämiskohteisiin. Miten saisimme arkeen enemmän aikaa ja läsnäoloa, heittäytymistä ja leikkillisyyttä?

FYYSISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN MUOKKAUSTYÖT ALKAVAT YKSIKÖISSÄ

Elokuussa monet yksiköt olivat vielä remonttien tai muuton jäljiltä tiloiltaan sekaisin. Syksy aloitettiin purkamalla laatikoita ja tavaroita sijoittamalla.

FYYSISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN MUOKKAUSTYÖT ALKAVAT YKSIKÖISSÄ

Syksyn aikana ideoimme tiloja ja kartoitimme lasten leikkejä.

- Mitä pk:ssa leikitään?
- Mitä leikkeihin tarvitaan?
- Millaisia tiloja toiminta vaatii?
- Millainen on Vasun mukainen toimintaympäristö?

Kävimme tiimien kanssa ostoksilla yhdessä ja erikseen.

Hankimme leikkeihin rekvisiittaa ja tiloihin tarvittavia huonekaluja jne.

Näin tilojen muokkaus pääsi hyvään vauhtiin ja työtä jatkettiin koko syksyn ajan. Jokainen yksikkö on edennyt omassa tahdissaan ja kasvutarinoista tulee omat diasarjat myöhemmin.

FYYSISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN MUOKKAUSTYÖT ALKAVAT YKSIKÖISSÄ

FYYSISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN MUOKKAUSTYÖT ALKAVAT YKSIKÖISSÄ

KOLMIULOTTEINEN LEIKKI

- Leikki astuu ulos laatikosta

Kolmiulotteisessa leikissä tila nähdään monikerroksisena. Leikki lähtee yhdeltä tasolta ja päättyy toisen kautta kolmannelle. Lähdimme kokeilemaan tätä ajatusta Niittykukan päiväkodissa, jossa syntyi ajatus muuntaa sivupöydät leikkipöydäksi keskelle huonetta. Pöytä houkuttelee pienten ryhmässä lapsia leikkiin aktiivisesti. Muutos on alussa, mutta otettu jo nyt innolla vastaan.

TILA
MUUTOSTYÖN
VAIHEISSA...

FYYSISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN MUOKKAUSTYÖT ALKAVAT YKSIKÖISSÄ

Aseman pk:ssa Mustikoiden ryhmässä tila oli jäänyt alkusyksyllä kesken. Tilaan toivottiin valoa, väriä ja pehmeyttä sekä lasten toivomia leikkipisteitä..

Esimerkki...
TILA ENNEN
MUUTOSTA...

FYYSISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN MUOKKAUSTYÖT ALKAVAT YKSIKÖISSÄ

TILA
MUUTOKSEN
VAIHEISSA...

“LAUANTAIOKOULUTUS”: LEIKIN VOIMA & kuvin tuettu oppimisympäristö

Leikin voima - luento

- Leikin kehittäminen työtapana ja elämyksellinen oppiminen
- Uuden Vasun ja Esiopsin mukainen projekti- ja teematyöskentely
- Rytmiiikan, tarinoiden ja ilmaisun mahdollisuudet osana leikkiä
- TVT leikin rikastuttajana

Leikki on lapselle luontainen tapa toimia, oppia ja käsitellä tietoa. Elämykselliset oppimiskokonaisuudet tukevat lasten leikki- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä sitouttaa lapset emotionaalisesti paremmin toimintaan.

Eheyttävä opetus mahdollistaa luontevasti rytmiiikan, ilmaisun, tarinoiden, leikin ja TVT:n yhdistämisen.

Tietotekniikan avulla leikkiä ja lasten omaa toimintaa tehdään näkyväksi vanhemmille, kollegoille sekä lapsille itselleen.

Leikin Voima®

Leikki on syyli
Leikki on valo
Leikki on elämys
Ja rakkauden talo

Hanne Nyman

 Hannelandia

www.hannelandia.fi

KUVIN TUETTU OPPIMISYMPÄRISTÖ

“METSÄSSÄ OLISI HYVIN HILJAISTA, JOS VAIN NE LINNUT LAULAISIVAT, JOTKA PARHAITEN OSAAVAT”.

-HENRY VAN DYKE-

MARJAANA KORPI,
ERITYISVARHAISKASVATUKSEN ASIAANTUNTIJA

KEVÄT
KESA
SYKSY
TALVI
MAANANTAI
TIISTAI
KESKIVIIKKO
TORSTAI
PERJANTAI
LAUANTAI
SUNNUNTAI
Helmikuu
JÄLKUVAATEIDUS
RAMI
HUUMITTELE
VETRA
VASTA
OOTTAN VUORON

AAMUPIIRISEINÄ
KUVAT PAPUNET. NET JA PIENIN ASKELIN -MATERIAALI

TYÖPAJA 1 - Kasvattajien leikilliset Startit

Startti vei osallistujat yhteisen leikin eli Lumotun linnan maailmaan. Linnaan ei ole tietä ja sinne matkustetaan lentävällä matolla.

Linnassa asuu Kuningas Ankara, joka tunnetusti ei pidä vieraista....Mutta ketä muita linnassa asuu?

Ja mitä sitten tapahtui?

Musiikki

Rytmiikka

Ilmaisu

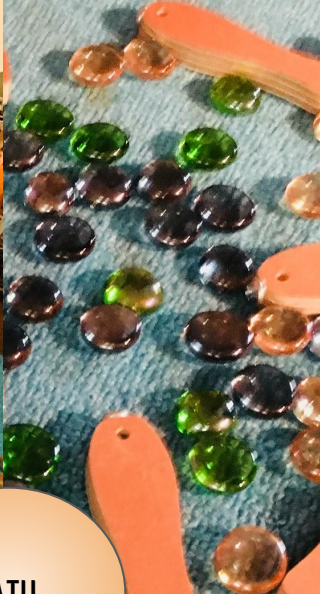

“Leikin juonen kehittelyssä ja leikkimaailmojen rakentamisessa voidaan hyödyntää esim.draamaa, improvisaatiota tai satuja”.

- VASU 2016, 39.

IMPROVISAATIO

SATU

KOHTI
LEIKKIMAILMAA?

DRAAMA

Heittäytyminen?

Työpajassa jokainen ryhmä harjoitteli leikkimistä konkreettisesti. Leikkiminen ei automaattisesti ole kasvattajalle helppoa.

Työpajassa leikkimaailmaan siirryttiin lentävällä matolla. Kouluttaja tuotti pohjamateriaalin, jonka "päälle" osallistujat tuottivat oman tarinan.

Heittäytymistä ja improvisaatiota harjoiteltiin yhdessä.

TYÖPAJA 2 - Leikkimaailma & Koko talo leikkii

Työpajassa käsiteltiin Leikkimaailmaa käsitteenä sekä luovaa leikkipedagogiikkaa. Uusien menetelmien omaksuminen edellyttää perehtymistä menetelmiin, joiden avulla aikuiset ja lapset voiva luoda yhteistä leikin maailmaa. Vasussa mainitaan Leikkimaailma, mutta sitä ei avata käsitteenä.

Leikkimaailman on luonut ruotsalainen, kasvatustieteiden tohtori Gunilla Lindqvist.

Työpajassa pohdittiin mahdollisuutta lähteä kokeilemaan Leikkimaailman luomista lasten kanssa.

Leikin

mahdollisuudet

Gunilla Lindqvist

Mikä leikkimaailma tarkoittaa käytännössä?

- 1. SATU: MATKA JOULUN TALOON
- 2. SABON KÄSITTELY? *MIKÄ JOULUN SABON KÄSITTELY?*
- 3. ROOLIT? *ONGELMA? KÄSITTELY? MIKÄ OLLA JOULUN TÄHÄSTÄ?*
- 4. KÄSITTELY + IMPROVISAATIO
- 5. SIIRTÄMÄ
- 6.

“Leikin juonen kehittyessä ja leikkimaailmojen rakentamisessa voidaan hyödyntää esim. draamaa, improvisaatiota tai satuja”.

- VASU 2016, 39.

TYÖPAJA 2 - Leikkimaailma & Koko talo leikkii

Työpajassa käytiin läpi KOKO TALO LEIKKII - toiminta-ajatusta.

Koko talo leikkii tarkoittaa järjestettyjä, suunniteltuja ja ohjattuja leikkipäiviä päiväkodissa. Aikuiset ovat kuulostelleet lasten toiveita, ajatuksia ja ideoita leikkeihin liittyen. Tältä pohjalta on tehty suunnitelma yhteisistä leikkipäivistä.

Leikkipäiviä voi toteuttaa monella tavalla, mutta ajatuksena on, että yhdessä suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia leikkipisteitä ja - paikkoja. Aikuisilla on leikkipaikoissa sovitut roolit ja he pysyvät rooleissaan sovitun ajan. Muut aikuiset kiertävät pisteissä lasten kanssa, tukevat toiminnassa tukea tarvitsevia sekä ovat mukana aktiivisesti leikkimässä.

Koko talo leikkii - päivät eroavat muista yhteisistä leikkipäivistä siten, että päivät ja aika on rajattu. Koko talo leikkii - päiviä toteutetaan suunnitelmallisesti ja niiden tavoitteena on vahvistaa päiväkodin yhteisöllisyyttä ja antaa eri ikäisille lapsille monipuolisia mahdollisuuksia leikkiä yhdessä sekä tutustua toisiinsa.

Tavoitteena on, että hankkeen aikana jokaisessa yksikössä toteutetaan ainakin 1 kerran Koko talo leikkii - päivät!

Miten koko talo leikkii -
toiminta-ajatus voisi
toimia meillä, mitä se
vaatii tai mahdollistaa?

TYÖPAJA 3 - Leikkimaailma ja esimerkit

Työpajassa jatkettiin Leikkimaailma - käsitteen avaamista. Kasvattajat kirjoittivat työvihkoihin millaisia ajatuksia heillä oli Leikkimaailmasta sen tiedon valossa, joka heillä tähän mennessä oli syntynyt. Kävi ilmi, että käsite vaati enemmän avaamista ja konkreettisia esimerkkejä arjesta.

Käsitettä avattiin mm. Kardemumman leikkikaupungin, Intiaanipiirin ja Palomieskoulun leikkimaailmojen kautta.

Konkreettiset esimerkit jo jossakin toteutetusta työstä mallittavat menetelmää, mutta jokaisella on silti vapaus työstää ja toteuttaa Leikkimaailmaa omalla tavallaan.

Tärkeää on, että aikuiset ja lapset luovat yhdessä leikin maailmaa, jossa jokaisella on oma paikkansa ja jokainen voi saada onnistumisen elämyksiä.

Tavoitteena on, että hankkeen aikana jokaisessa ryhmässä lähdetään kokeilemaan leikkimaailmaa konkreettisesti ja hakemaan siten omaa kokemusta luovasta leikkipedagogiikasta.

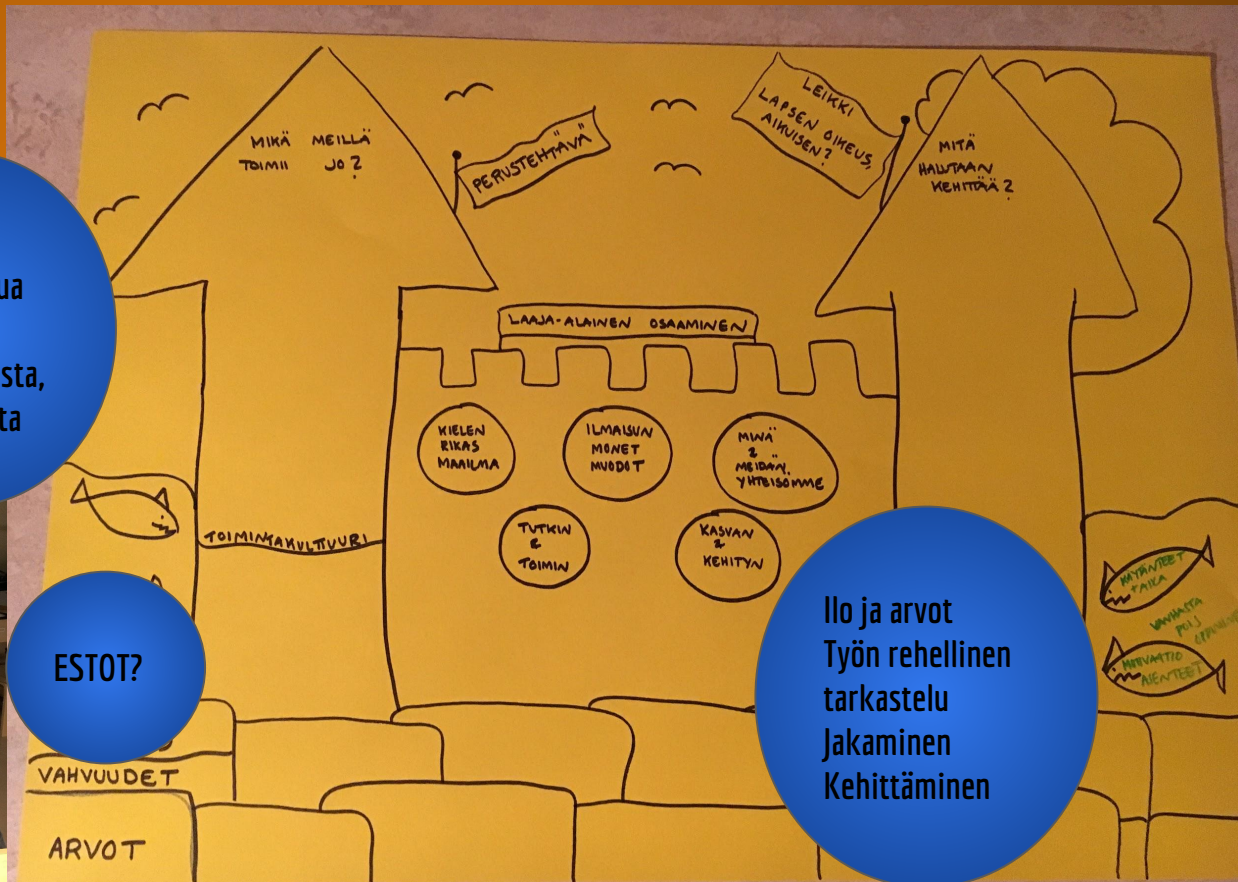
“Leikin juonen kehittäessä ja leikkimaailmojen rakentamisessa voidaan hyödyntää esim. draamaa, improvisaatiota tai satuja”.

- VASU 2016, 39.

Yhteistä keskustelua arjesta, kipukohtista, toiminnasta

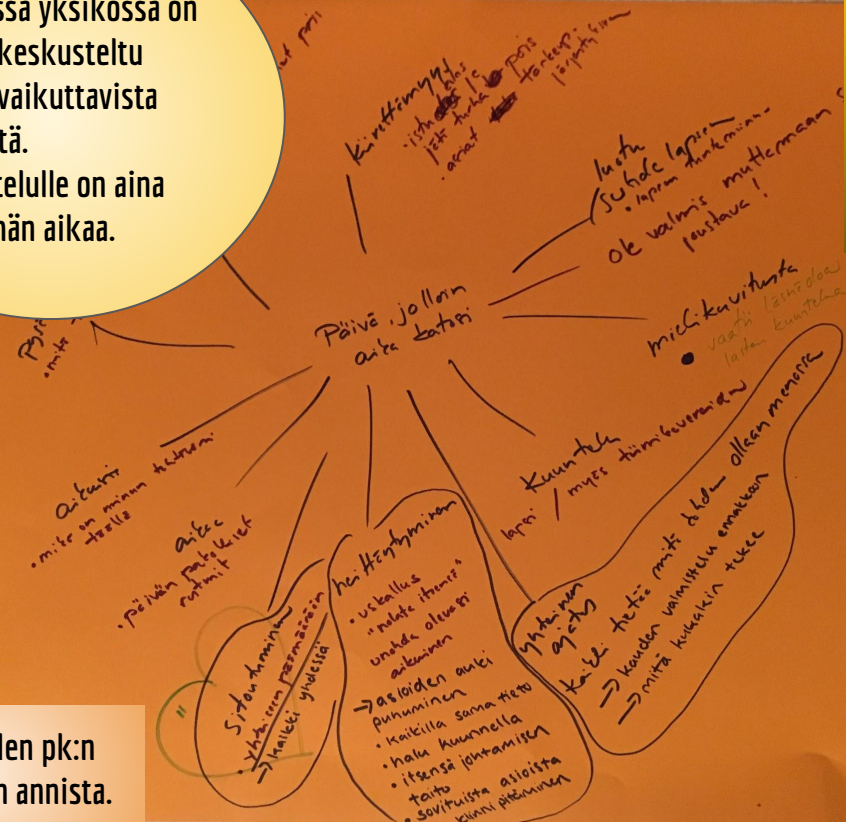
ESTOT?

Ilo ja arvot
Työn rehellinen tarkastelu
Jakaminen
Kehittäminen

Työyhteisöillat yksiköissä syksyllä 2018

Toimintakulttuurin kehittäminen

Jokaisessa yksikössä on illoissa keskusteltu arjessa vaikuttavista tekijöistä. Keskustelulle on aina liian vähän aikaa.

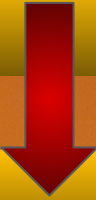
MITEN LUODAAN “PÄIVÄ, JOLLOIN AIKA KATOSI?”
<https://www.hannelandia.fi/paiva-jolloin-aika-lakkasi-olemasta/>
MITÄ ASIOITA TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMINEN VAATII TYÖYHTEISÖLTÄ?

SITOUTUMISTA

HEITTÄYTYMISTÄ

YHTEISEN AJATUKSEN KEHITTÄMISTÄ

MIHIN OLLAAN KULKEMASSA? VISIO?

Esimerkki yhden pk:n työyhteisöillan annista.

TEHTÄVÄ:

1. Mitä vaatii konkreettisesti se, että saavutetaan päivä, jolloin aika lakkaa olemasta arjessa?
2. Valitkaa kolme mielestänne NYT merkityksellisintä asiaa, mihin haluatte muutosta toimintakulttuurissa.

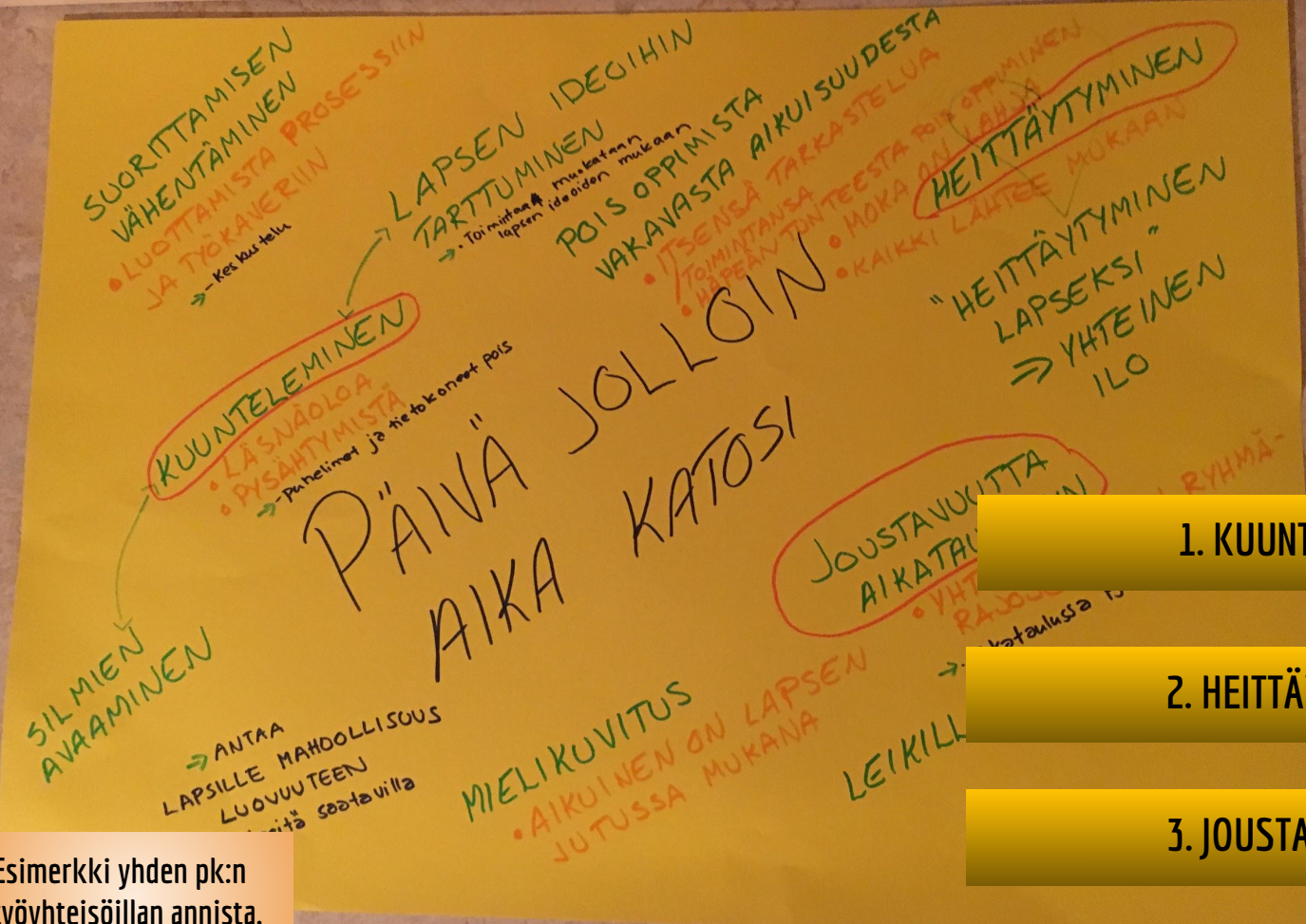

1. KUUNTELEMINEN

2. HEITTÄYTYMINEN

3. JOUSTAVUUS AIKATAULUIHIN

Esimerkki yhden pk:n työyhteisöillan annista.

HANKE - VANHEMPAINILLAT SYKSYLLÄ 2018

Miten hanke näkyy päiväkodissa?

ASEMAN PK:N VANHEMPAINILTA MA 24.9.

“AIKUISENA LAPSEN MAAILMASSA - LEIKKIÄ KOKO PÄIVÄ?”

TOIMINTA KEHITTYY - KESKIÖSSÄ LEIKKI

- Passiivisesta suorittamisesta aktiiviseen tuottamiseen!
- Miten toiminta muuttuu kun leikki nostetaan keskiöön?
- Mitä vanhempien on hyvä tiedostaa toimintakulttuurin muutoksesta?

INNOVATIIVISET OPPIMISYMPÄRISTÖT - Hanke 2017 - 2019

- Miten hanke näkyy päiväkodissa?

TERVETULOA VANHEMPAINILTAAN MAANANTAINA 24.9.18 KLO 18.
SAAT AJANKOHTAISTA TIETOA LAPSESI PÄIVÄÄN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ

Tule mukaan, tiedä ja tiedosta. Ihmettele ja kysy. Ole kartalla arjesta!
Illan alustaa hankkeen projektikoordinaattori, leikkipedagogi Hanne Nyman

NIITTYKUKAN PK 03.9.2018

VUOKKOKUJAN PK 10.9.2018

VUOKKOKUJA PK 11.9.2018

ORIVARSAN PK 12.9.2018

ASEMAN PK 24.9.2018

VANHEMPAINILLAT 2018

NIITTYKUKAN PÄIVÄKODISSA 3.9.2018

Toimintakulttuurin kehittäminen

Vanhemmat saivat laputtaa oppimisympäristöä alustuksen jälkeen.

Vihreät laput kertoivat, oliko ympäristössä olevat asiat Vasun ja toiveiden mukaisia.

Pinkit laput kertoivat, että asia tilassa oli joko vaihdettava tai poistettava.

VANHEMPAINILLAT

Toimintakulttuurin kehittäminen

ASEMAN PÄIVÄKODISSA 24.9.2018

24.9.

MITÄ VANHEMMAT VOIVAT TEHDÄ LEIKIN & OP. YMPÄRISTÖN HYVÄKSI?

24.9.

lapsen mielenkiinnon kohteiden karttaminen

- Lapsi voi kehittää omia leikkejä → aikuinen nauttii niihin mukaan!

- Vanhojen tavaroiden hoidontaminen → aikuisten tavut leikettiin

- Palautteen antaminen päiväkodille

- Omien ajatusten muuttaminen

- "Stietokortit"

- Vähemmän kiistoja

- Kaoksen stietäminen

- lahjoittaminen päiväkodille

- tavaroiden esille laito myös kotona

- järjestelyt

- Useampi leikkipäivä

kiipeilyä MUSIIKKI EPÄLELUT

KIELI - ENGLANTI - RUOTSI - MUUT

VESI

PUTKET

ATELJEE - VÄRIT - SIVELTIMET

AUTORADAT SEINILLE

TUTKIVA - PURKAMINEN → MITÄ SIITÄ SEURAA MAJAT

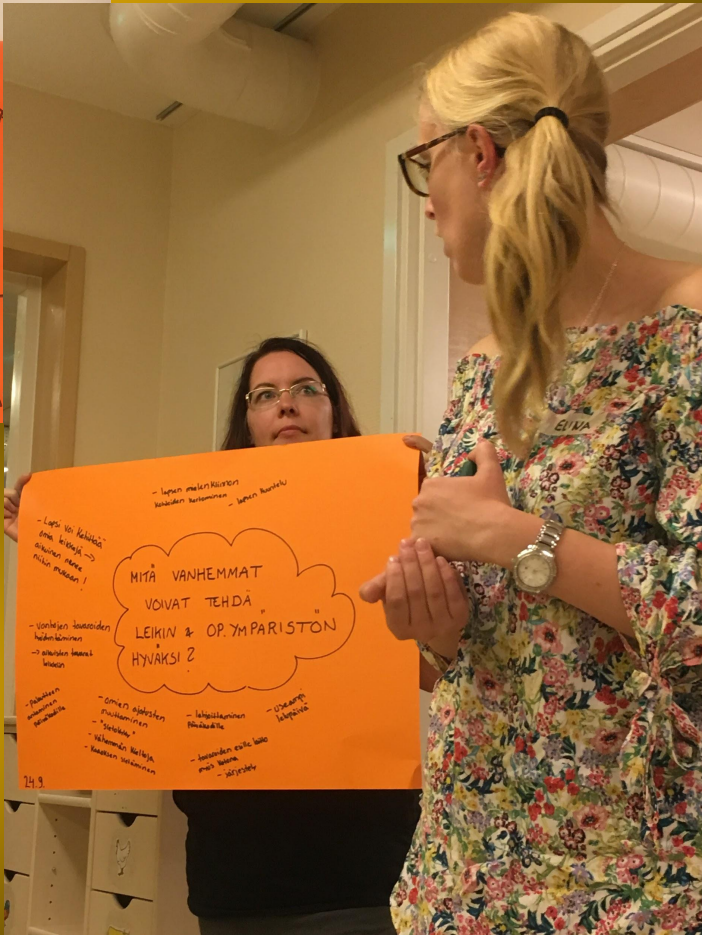
"MINKALAINEN ON IHANNE OP. YMPÄRISTÖ?"

KOTA

KOLO

LUONTO M

Vanhempienillassa käytiin läpi hankkeen ajatusta ja ideoita, tavoitteita sekä kerrottiin leikistä. Vanhemmat saivat pienryhmissä keskustellen tuoda esille ajatuksiaan, millainen on hyvä oppimisympäristö.

ORIVARSAN PÄIVÄKODISSA 12.9.2018

Alustuksen jälkeen pohdittiin...

1. Minkälainen on ihanne oppimisympäristö?
2. Mitä vanhemmat voivat tehdä leikin hyväksi?
3. Millaista leikkiä halutaan nähdä ja kokea pk:ssa?

Hankkeessa haasteena on löytää sopivia yhteistyömuotoja vanhempien osallistamiseksi toimintakulttuurin kehittämiseen.

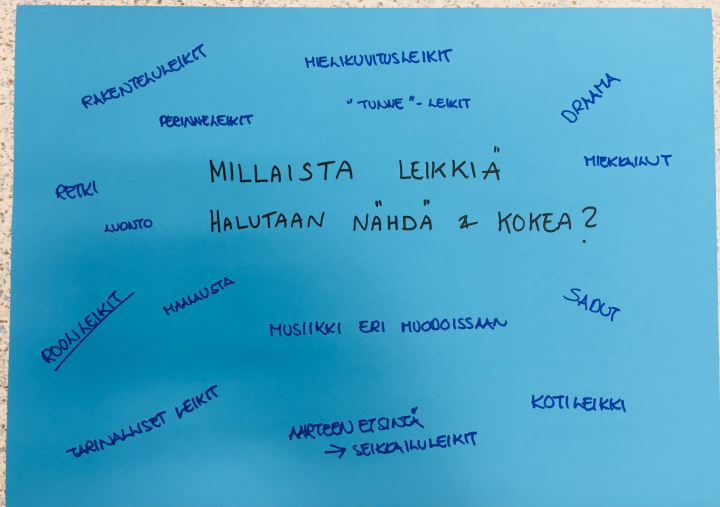
Keväällä mietitään, miten projektista saisi yhteisen niin, että osallisuuden nimissä lapset, vanhemmat ja työntekijät yhdessä voisivat ideoida ja kehittää ympäristöjä.

VANHEMPAINILLAT

Toimintakulttuurin kehittäminen

ORIVARSAN PÄIVÄKODISSA 12.9.2018

LAHJOITUKSET / TAVARAT KIERTOON (MIKÄ VANHAVA TIEDON KULKUUN)
VÄLITTÄÄ LASTEN IDEOITA
TEHDÄ LEIKKIMIS- YMPÄRISTÖ VIHITYKSI
MATERIAALEJA KIERTOON
TEHDÄ ASIOITA KOTONA KIN TOISIN
MITÄ VANHEMMAT VOIVAT TEHDÄ LEIKIN JA OP. YMPÄRISTÖN HYVÄKSI?
OSAMINEN KÄYTTÖÖN - SÄHKÖASENTAJAN VIERAILU
UNOHDA SIVOUSNIIPOTUS ANTTA IDEOITA
YHTEISET TALKOOT TILOJEN MUUTAMIIN
JATKETAAN LEIKKIÄ KOTONA
MUKANA LEIKISSÄ
LAJITUKSET MUKAAN KEIKKIIN
ORGANISINNI JA SELKEYTYS

Toimintakulttuurin kehittäminen - matka jatkuu...

